

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษา

ของกรุงเทพมหานคร

นายสนั่น แก้วปู้วัก

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๗

ISBN ๙๗๔-๕๖๓-๕๕๖-๕

009860

1759A686

OPINIONS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND INVOLVED PERSONNEL
CONCERNING THE EDUCATIONAL ADMINISTRATIVE STRUCTURE OF
BANGKOK METROPOLIS

Mr. Sanan Keopowat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration

Graduate School
Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของ
กรุงเทพมหานคร

โดย นายสนั่น แก้วบุ๊วัก

ภาควิชา บริหารการศึกษา

อาจารย์ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Signature] คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประกิจรัฐ บุนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Signature] ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

[Signature] กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์)

[Signature] กรรมการ
(นายบุญเหลือ พูลทอง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของ
กรุงเทพมหานคร

ชื่อนิสิต นายสนั่น แก้วปู้ริศ

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์

ภาควิชา บริหารการศึกษา

ปีการศึกษา ๒๕๒๖

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
- ๒. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการศึกษา ตามโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย จากประชากร ๒ กลุ่ม ได้แก่ผู้บริหารการศึกษา ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักการศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักการศึกษา ศึกษาเขต และผู้บริหารโรงเรียนจำนวน ๔๕๐ คน และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ประกอบด้วยรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฝ่ายการศึกษา รองปลัดกรุงเทพมหานคร ฝ่ายการศึกษา หัวหน้าเขต และผู้ช่วยหัวหน้าเขตฝ่ายการศึกษา จำนวน ๕๐ คน ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษา ๒๐๕ คน ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ๔๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น ๓ ตอน คือ
 ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)
 ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษา
 ของกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) และตอนที่ ๓
 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการศึกษา
 ตามโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
 (rating scale) และแบบคำถามปลายเปิด (open-ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งและเก็บคืนด้วยตนเองส่วน
 หนึ่ง และส่งทางไปรษณีย์อีกส่วนหนึ่ง ในจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ๒๔๔ ฉบับ ได้รับคืนเป็น
 แบบสอบถามที่สมบูรณ์ ๒๑๓ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๘๔ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การร้อยละ
 ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความถี่

ผลการวิจัย

๑. ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มผู้บริหารการศึกษา เป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเป็นชายทั้งหมด และผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ กลุ่ม ส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรี มีอายุตั้งแต่ ๔๑ ปีขึ้นไป และมีอายุราชการตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป
๒. ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครทั้งในระดับกรุงเทพมหานคร ระดับเขต และระดับโรงเรียน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ กลุ่มมีความคิดเห็นไปในทางเห็นด้วยกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานครที่ใช้ในปัจจุบันเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเรื่องปัญหาที่ผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แน่ใจ คือเรื่องที่จะให้คณะกรรมการการศึกษาของกรุงเทพมหานคร และคณะกรรมการการศึกษาเขต มีอำนาจหน้าที่ เช่นเดียวกับคณะกรรมการการศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และเรื่องที่มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง ๒ กลุ่ม มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ได้แก่ เรื่องสายการบังคับบัญชา และความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่นผู้บริหารการศึกษา

ไม่แน่ใจว่า โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ควรมีสายการบังคับบัญชาที่ขึ้นตรงต่อสำนักงานการศึกษา โดยไม่ต้องผ่านเขตหรือไม่ แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาไม่เห็นด้วย เป็นต้น

๓. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบริหารการศึกษา ตามโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ปรากฏว่า เรื่องที่ผู้บริหารการศึกษาเห็นว่า มีปัญหามากที่สุด โดยมีความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในอันดับสูงสุด ได้แก่ เขตมักเรียกครูไปปฏิบัติงานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับงานด้านการศึกษาอยู่เสมอ ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหามากที่สุด และผู้บริหารการศึกษาเห็นว่า เป็นปัญหาโดยมีความถี่รองลงมาจากปัญหาเขตเรียกครูไปปฏิบัติงานอื่น ได้แก่ ปัญหาความสัมพันธ์ในสายการบังคับบัญชา ระหว่างสำนักงานการศึกษาและเขต จนทำให้โรงเรียนเกิดความสับสนในการปฏิบัติงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Opinions of Educational Administrators and Involved
Personnel Concerning the Educational Administrative
Structure of Bangkok Metropolis

Name Sanan Keopoowat

Thesis Advisor Assistant Professor Snanchit Sukontasap, Ph.D.

Department Educational Administrative

Academic Year 1983

ABSTRACT

Purposes of the study:

1. To compare the opinions of educational administrators and involved personnel concerning the educational administrative structure of Bangkok Metropolis.

2. To study the opinions of educational administrators and involved personnel concerning problems and obstacles in the educational administration under Bangkok Metropolis educational administrative structure.

Research Methodology:

The samples used in the study were selected by the simple random sampling technique from two groups of population : 440 educational administrators and 50 involved personnel. The educa-

tional administrators were composed of the Director of the Department of Education, the Deputy Governor for Education, District Education Officer, and school administrators. The involved personnel were the Deputy Governor for Education, the Deputy Permanent Secretary for Education, Chief of District and Assistant Chief of District for Education. The selected samples were 205 educational administrators and 44 involved personnel.

The instrument used in the study was a self-constructed questionnaire, divided into three parts: the first part was in the form of a checklist concerning background of the samples; the second part was composed of rating scale questions regarding the respondents' opinions concerning the administrative structure of Bangkok Metropolis; and the third part was composed of rating scale and open-ended questions concerning the problems and obstacles in the educational administrative structure.

As for data collection, 249 copies of the questionnaire were delivered both by mail and by hand. Out of 249 copies, 213 complete copies were returned and analysed by using percentage, means, standard deviation and frequency distribution.

Findings

1. Most of the educational administrators and all the involved personnel were male. Most of the respondents in both groups held bachelor's degree, were over 41 years of age and over 21 years of service.

2. As for the opinions concerning the educational administrative structure of Bangkok Metropolis at the Bangkok Metropolis, district and school levels, it was found that most of the respondents in both groups agreed with the existing structure. However, they were uncertain whether the educational committees at the Bangkok Metropolis and district levels should have the same authority and responsibilities as the educational committees under the Office of the National Primary Education Commission or not. Besides, they had different ideas about the hierarchy and the relationship among the agencies concerned, for examples, educational administrators were uncertain whether the schools in Bangkok Metropolis should bypass the district administration and be directly responsible to the Department of Education while the involved personnel disagreed in these matters.

3. According to the opinions concerning the problems and obstacles in educational administration under Bangkok Metropolis administrative structure, it was found that the problem mentioned with highest frequencies by educational administrators was that the district often assigned teachers with the duties outside education. The most important problems with highest frequencies as viewed by the involved personnel were the confusion in the hierarchy between the Department of Education and districts which caused confusion at the school level. This problem was viewed as second to the problem of teachers misassignment by education administrators.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุกนธทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ
อาจารย์บุญเหลือ พูลทอง รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๒ ท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำช่วยเหลือแก้
ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

หนึ่งในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับทุนอุดหนุนจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย และสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณแบบสอบถามทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือ ตลอดจน
เพื่อน ๆ คณะครูโรงเรียนวัดนิลสุธาราม ภรรยาและบุตรทั้งสอง ที่ได้ให้การช่วยเหลือและเป็น
กำลังใจจนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้

สนั่น แก้วปู่วัด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ร

บทที่

๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
ขอบเขตของการวิจัย	๖
ประโยชน์ของการวิจัย	๖
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	๖
วิธีดำเนินการวิจัย	๗
๒. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐
หลักการจักระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	๑๐
การจักระเบียบบริหารราชการของประเทศไทย	๑๖
การบริหารราชการของกรุงเทพมหานคร	๑๘
การบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	๒๑
ความหมายของโครงสร้าง	๒๔
โครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร	๒๖

๕
บท

๓. วิธีดำเนินการวิจัย	๓๕
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร	๓๕
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๐
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๔๑
การวิเคราะห์ข้อมูล	๔๒
๔. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๔๕
๕. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	๑๐๓
สรุปผลการวิจัย	๑๐๘
อภิปรายผล	๑๑๔
ขอเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้	๑๒๓
ขอเสนอแนะเพื่อการทําวิจัยครั้งต่อไป	๑๒๕
บรรณานุกรม	๑๒๖
ภาคผนวก ก. ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๔	๑๓๐
ภาคผนวก ข. รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	๑๓๘
ภาคผนวก ค. แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	๑๔๐
ประวัติผู้เขียน	๑๖๐

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่

๑.	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืน	๕๒
๒.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ	๕๖
๓.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิ	๕๗
๔.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ	๕๘
๕.	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุราชการ	๕๙
๖.	ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ กรุงเทพมหานคร คำนองค้ประกอบของคณะกรรมการการศึกษากรุงเทพ มหานคร	๕๑
๗.	ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ กรุงเทพมหานคร คำนองานาจหน้าท้ของคณะกรรมการการศึกษาของ กรุงเทพมหานคร	๕๗
๘.	ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ กรุงเทพมหานคร คำนสายการบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ภายในและ ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้กับการบริหารการศึกษา ในระดับกรุงเทพ มหานคร	๖๔
๙.	ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับเขต คำนองค้ประกอบของคณะกรรมการการศึกษาเขต	๖๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

คำร่างที่

- ๑๐. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับเขต
คานอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาเขต ๓๑
- ๑๑. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับเขต
คานสายการบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ภายในและระหว่างหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ในระดับเขต ๓๗
- ๑๒. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ
โรงเรียน คานองค์ประกอบของคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน ๔๑
- ๑๓. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ
โรงเรียน คานอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาโรงเรียน ๔๔
- ๑๔. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาในระดับ
โรงเรียน คานสายการบังคับบัญชาและความสัมพันธ์ภายในและระหว่าง
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา ในระดับโรงเรียน ๔๗
- ๑๕. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติ
ตามโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ๕๐
- ๑๖. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา
ของกรุงเทพมหานครเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิบัติ
ตามโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ในแบบสอบถาม
ปลายเปิด ๕๕